

LAUKAA ja HANKASALMI
Lupa- ja valvontalautakunta
Ympäristönsuojelu

Ympäristönsuojelun valvontasuunnitelma vuosille 2026-2029

Hyväksytty:
Lupa- ja valvontalautakunta 4.3.2026

Sisällys

1	JOHDANTO.....	3
1.1	Valvontasuunnitelman ja -ohjelman laatimisen laillinen peruste	3
1.2	Valvonnan suunnitelmallisuus ja tavoitteet.....	3
1.3	Toimialue	4
2	ALUEEN ERITYISPIIRTEET JA PILAANTUMISRISKIT	4
3	KUNNAN YMPÄRISTÖNSUOJELUVIRANOMAISEN SUORITTAMA VALVONTA.....	7
3.1	Ympäristöluvan-, ilmoituksenvaraiset ja rekisteröintivelvolliset toiminnot.....	7
3.2	Muu ympäristönsuojelulain valvonta.....	9
3.3	Jätelain valvonta.....	10
3.4	Muun lainsäädännön mukainen valvonta.....	12
4	VALVONTAOHJELMAN LAATIMINEN JA TOIMINTOJEN RISKINARVIOINTI	14
4.1	Valvontaohjelman muoto.....	14
4.2	Riskinarvioinnin toteutus	14
5	VALVONNAN MAKSULLISUUS	16
6	KÄYTÖSSÄ OLEVAT TIETOJÄRJESTELMÄT	16
7	VALVONNAN ORGANISOINTI JA RESURSSIT	16
7.1	Henkilöstö.....	16
7.2	Tehtävien delegointi viranhaltijoille.....	17
7.3	Viranomaisten välinen yhteistyö.....	17

1 JOHDANTO

1.1 Valvontasuunnitelman ja -ohjelman laatimisen laillinen peruste

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 167 §:n mukaan valvontaviranomaisen on järjestettävä kyseisen lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten valvonta niin, että se on laadukasta, säännöllistä ja tehokasta ja perustuu ympäristöriskien arviointiin. Ympäristönsuojelulain 168 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava alueelleen ympäristönsuojelulain mukaista säännöllistä valvontaa varten *valvontasuunnitelma*, jossa on oltava tiedot alueen ympäristöoloista ja pilaantumisen vaaraa aiheuttavista toiminnoista sekä käytettävissä olevista valvonnan voimavaroista ja keinoista. Suunnitelmassa on kuvattava valvonnan järjestämisen ja riskinarvioinnin perusteet ja valvonnasta vastaavien viranomaisten yhteistyö. Valvontasuunnitelman tarkemmista sisältövaatimuksista määrätään ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (713/2014) 28 §:ssä.

Tämä valvontasuunnitelma koskee vuosia 2026–2029. Valvontasuunnitelma on tarkastettava säännöllisesti, päivitystiheydestä ei ole kuitenkaan määrätty lainsäädännön tasolla. Edellinen suunnitelma on koskenut vuosia 2022–2025. Suunnitelmaa tarkastetaan lähtökohtaisesti valtuustokausittain eli neljän vuoden välein. Erityisestä syystä, esimerkiksi merkittävien lakimuutosten takia, suunnitelmaa voidaan tarkistaa useammin. Ympäristönsuojelulain valvonnan lisäksi valvontasuunnitelmaan on koottu myös muun lainsäädännön mukainen ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluva valvonta.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on valvottava ympäristöluvanvaraisia, ilmoituksenvaraisia ja rekisteröitäviä toimintoja säännöllisesti määräaikaistarkastuksin. Tarkastuskohteet ja -tiheys on määritettävä ympäristöriskien arvioinnin perusteella. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava luvan- ja ilmoituksenvaraisten sekä rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkastuksista ja niiden muusta säännöllisestä valvonnasta *valvontaohjelma*, jossa on oltava tiedot valvottavista kohteista ja niihin kohdistettavista säännöllisistä valvontatoimista. Valvontaohjelma on pidettävä ajan tasalla.

Valvontaohjelmat on tehty taulukkomuotoon, jossa kukin rivi kuvastaa yhtä valvontakohdetta ja tätä koskevia toimenpiteitä. Yksityiskohtainen valvontaohjelma ei ole julkinen, mutta toiminnanharjoittajalla on oikeus saada tietää kohteensa valvontaluokka ja perusteet sen määräytymiselle.

1.2 Valvonnan suunnitelmallisuus ja tavoitteet

Ympäristönsuojelun ja siihen liittyvän valvonnan tavoitteena on ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen, terveellisen ja viihtyisän sekä luonnontaloudellisesti kestävä ja monimuotoisen ympäristön turvaaminen, jätteen synnyn ja haitallisten vaikutusten ehkäiseminen sekä luonnonvarojen kestävä käytön edistäminen.

Valvontasuunnitelman ja -ohjelman laatimisveloitteen tavoitteena on kehittää, yhtenäistää ja tehostaa valvontatoimia ja pyrkiä mahdollisimman hyvään vaikuttavuuteen.

kohdentamalla valvonta ympäristönsuojelun kannalta merkittävimpiin tehtäviin. Valvonnan tehokkaalla kohdentamisella voidaan epäkohtiin puuttua riittävän ajoissa. Suunnitelmassa on mahdollista huomioida myös valvonnan voimavarat. Ympäristönsuojelulaki mahdollistaa valvontatehtävien asettamisen tärkeysjärjestykseen, jos se on välttämätöntä niiden asianmukaiseksi hoitamiseksi.

Suunnitelmallisen valvonnan kautta saavutetaan riittävä, ennalta määritelty tarkastustiheys toiminnoille, sekä varmistetaan toiminnanharjoittajien kesken tasavertainen tarkastuskäytäntö. Suunnitelmallisen valvonnan kohdentamiseen käytetään riskinarviointia, jolloin toimialakohtaiset ja myös laitoksen mittaluokasta ja sijainnista aiheutuvat riskit tulevat huomioitua.

1.3 Toimialue

Ympäristönsuojelun yhteistoiminta-alueeseen kuuluvat Laukaa (isäntäkunta) ja Hankasalmi. Ympäristönsuojeluviranomaisena kunnissa toimii Laukaan lupa- ja valvontalautakunta. Lautakunnassa on yhdeksän jäsentä: neljä jäsentä Laukaasta, kolme Hankasalmelta ja kaksi Konnevedeltä. Konnevesi on mukana toimialueessa ympäristöterveydenhuollon osalta.

Edeltävän vuosia 2022–2025 koskeneen valvontasuunnitelman tapaan, nyt laadittu suunnitelma koskee kumpaakin ympäristönsuojelun yhteistoiminta-alueen kuntaa.

2 ALUEEN ERITYISPIIRTEET JA PILAANTUMISRISKIT

Laukaassa ja Hankasalmella keskeiset ympäristön pilaantumisen riskit liittyvät pinta- ja pohjavesiin sekä erityisesti taajamissa viihtyisyyden vähenemiseen tai terveyshaitan aiheutumiseen.

Vesistöjen merkitys ja suuri määrä korostuvat kummassakin kunnassa. Vesistöihin kohdistuu monenlaisia paineita muun muassa metsä- ja maataloudesta ja teollisuudesta. Myös puhdistamojen ja haja-asutuksen jätevedet voivat aiheuttaa kuormitusta vesistöihin.

Laukaassa poikkeuksellista on pohjavesialueiden suuri määrä. Pohjavesialueet ovat pilaantumiselle erityisen herkkiä alueita. Toimintoja, jotka voivat johtaa pohjaveden pilaantumiseen, pyritään ensisijaisesti ohjauksen ja neuvonnan keinoin suuntaamaan pohjavesialueiden ulkopuolelle. Pohjavesialueet ovat monesti myös hyviä maa-ainesten ottoalueita ja näiden toimintojen yhteensovittamisessa etukäteissuunnittelulla ja valvonnalla on tärkeä rooli.

Vaikka kummatkin kunnat ovat suurilta osin maaseutumaisia, on monitaajamaisuus kunnille ominaista. Tämä korostuu erityisesti Laukaassa, kunnan suurimmat taajamat ovat kirkonkylä, Lievestuore, Leppävesi ja Vihtavuori. Hankasalmella taajamia on kolme: kirkonkylä, Asema ja Niemisjärvi. Taajamien yhteydessä sijaitsee vaihteleva määrä teollisuutta. Teollisuus koostuu pääasiassa pienteollisuudesta, mutta kuntien taajamiin tai

niiden lähistölle sijoittuu myös yksittäisiä isompia laitoksia. Teollisuuden lisäksi esimerkiksi liikenne voi aiheuttaa kuormitusta erityisesti niissä taajamissa, jotka sijoittuvat valtatievälittömään läheisyyteen. Lisäksi taajamissa korostuvat ympäristön roskaantuneisuuden vaikutukset asumisviihtyvyyteen.

Laukaa

Laukaan kunnan pinta-ala on 825,6 km², josta 177,11 km² on vesistöjä. Asukasluku vuoden 2024 lopussa oli 18 878.

Laukaassa suurimmat kokonaisuudessaan kunnan alueelle sijoittuvat järvet ovat Lievestuoreenjärvi, Kuusvesi ja Saraavesi. Järviä kunnan alueella on kaikkiaan 129 kappaletta. Saarijärven, Viitasaaren ja Rautalammin vesireitit yhtyvät Saraavedessä. Saraaveden ja Leppäveden välisessä Kuhankoskessa sijaitsee kunnan ainoa vesivoimalaitos. Kunnan alueelta löytyy myös vapaana virtaavia koskia sekä merkittyjä veneilyreittejä. Keski-Suomen vesienhoidon toimenpideohjelman 2022–2027 mukaan Laukaan kunnan alueen suuret järvet, kuten Leppävesi ja Lievestuoreenjärvi ovat pääosin erinomaisessa tai hyvässä ekologisessa tilassa, Vätianjärven tila on välttävä. Pinta-alaltaan pienempien järvien tila on pääosin isoja järviä heikompi. Alueella jokien tila vaihtelee huomattavasti.

Laukaaseen kokonaisuudessaan sijoittuvia pohjavesialueita on 14 kappaletta. Niistä kolme kuuluu luokkaan 1, kolme luokkaan 1E, neljä luokkaan 2, kaksi luokkaan 2E ja kaksi luokkaan E. Lisäksi Laukaan alueelle ulottuu viisi muuta pohjavesialuetta (neljä 2-luokkaa, yksi 2E-luokkaa), joiden pääsijaintikunta on joko Jyväskylä tai Äänekoski. Laukaan taajamakeskus sijoittuu suurelta osin pohjavesialueelle ja siellä on monenlaista liiketoimintaa, jossa käsitellään tai varastoidaan pohjavedelle haitallisia aineita. Pohjavesialueiden suojelusuunnitelmia on laadittu kahdeksalle alueelle. Pohjavesialueet ovat tärkeitä kunnan vesihuollon järjestämisessä, tekopohjavettä tuotetaan myös Jyväskylän kaupungin tarpeisiin. Vesihuollosta Laukaan kunnan alueella vastaavat kunnan omistaman Laukaan Vesihuolto Oy:n lisäksi useat vesiosuuskunnat, joiden verkosto kattaa suuren osan taajaan asutuista alueista.

Laukaan kunnassa on kaksi valtakunnalliseen harjujensuojeluohjelmaan kuuluvaa harjukohdetta Oitinmäki ja Hietasyrjänpää, joiden yhteenlaskettu pinta-ala on 400 ha. Maakunnallisesti arvokkaaksi harjukohteeksi katsotaan myös Kiikkumäki-Muorinmäki. Arvokkaista moreenimuodostumista Laukaan Kaakkolammen reunamoreeni ja Lankavuoren drumliini ovat edustavimpia Keski-Suomessa. Muita moreenimuodostumia ovat mm. Ahvenpyhä ja Hyyppäänvuori. Laukaan kunnan alueella on kahdeksan Natura-alueita, joiden yhteenlaskettu pinta-ala on noin 1210 ha. Näiden lisäksi kunnan alueella on lukuisia muita luonnonsuojelukohteita.

Ilman laatu Laukaan alueella on hyvä-kohtalainen. Suuret kuntaa halkovat valtatie 9 ja 4 lisäävät paikallisesti niin liikennemelua kuin myös liikenteen päästöjä. Kumpakin valtatie on Laukaan kunnan kohdalta joko parannettu tai kehittämissuunnitelma on toteutuksessa/vireillä.

Kunnan jätehuollon palvelutehtävät on siirretty jätelain 43 §:n mukaisesti Mustankorkea Oy:lle, joka on Jyväskylän kaupungin sekä Muuramen, Toivakan ja Laukaan kuntien yhteisesti omistama osakeyhtiö. Omistajaosakkaiden yhteinen Jyväskylän seudun jätelautakunta hoitaa jätehuoltoviranomaisen tehtävät osakaskunnissa. Toiminnassa olevia kaatopaikkoja Laukaan kunnan alueella ei ole. Laukaan kunnan jätevedet ohjataan pääosin Jyväskylään Nenäinniemen puhdistamolle. Äijälässä ja Pitkäniemessä on omat kyläpuhdistamot.

Hankasalmi

Hankasalmen kunnan kokonaispinta-ala on noin 688 km², josta vesipinta-ala on 116 km². Asukasluku vuoden 2024 lopussa oli 4 509.

Hankasalmen luonnolle tyypillistä ovat erikokoiset järvet ja lammet niitä yhdistävine pienine ja keskisuurine jokineen. Järviä kunnan alueella on kaikkiaan 96 kappaletta. Keski-Suomen vesienhoidon toimenpideohjelman 2022–2027 mukaan Hankasalmen suurimmat järvet ovat pääosin hyvässä tai erinomaisessa ekologisessa tilassa. Suurimmista järvistä Hankaveden ekologinen tila on tyydyttävä. Pienemmistä järvistä Iso-Hertun tila on välttävä. Hankasalmen joet ovat pääasiassa tyydyttävässä tai hyvässä tilassa. Kuuhankaveden ja Kynsiveden välisessä Venejoessa sijaitsee Venekosken voimalaitos. Maaperä on tyypillisesti moreenia, ja Pieksämäen drumliinikenttä ulottuu Hankasalmen alueelle. Metsät ovat varsin kuusivaltaisia.

Hankasalmella on 8 luokiteltua pohjavesialuetta. Näistä kolme kuuluu luokkaan 1, neljä luokkaan 2 ja yksi luokkaan 2E. Lintusyrjän pohjavesialueella on ampumarata, jolla on aikaisemmin harjoitettu haulikkoammuntaa. Muilta osin pohjavesialueille sijoittuu nykyisin pääasiassa maa- ja metsätaloutta, Koiharjun pohjavesialueella sijaitsee kalanviljelylaitos. Kunnan kaikki pohjavesialueet kattava suojelusuunnitelma on laadittu vuonna 2018 ja sen päivitys on ollut suunnitteilla. Kunnan vesihuoltolaitoksen lisäksi kunnan alueella toimii 12 vesiosuuskuntaa, joista osa huolehtii vain käyttöveden jakelusta ja osa huolehtii myös viemäroinnistä. Sekä kunnan laitoksen että osuuskuntien jätevedet johdetaan kunnan omalle jätevedenpuhdistamolle, jonka puhdistetut jätevedet puretaan Kuuhankaveteen.

Hankasalmella on kolme Natura 2000-verkostoon kuuluvaa aluetta: Pieni-Kaihlasen lintujärvi, Vanginvesi (osittain Konneveden alueella) ja Vihtamäen lettoräme. Keski-Suomen maakuntakaavassa mainittuja muita luontoarvoiltaan merkittäviä kohteita ovat kolme arvokasta kallioaluetta ja neljä arvokasta moreenimuodostumaa, Keskisenlampi (valtakunnallinen lintuvesiensuojeluohjelma), Koukosenlammen laskupuro (soidensuojelullisesti arvokas), Lirponmäen lehto (valtakunnallinen lehtojensuojeluohjelma) ja Leväsensuo (luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä suoalue).

Hankasalmella ei ole toiminnassa olevia kaatopaikkoja. Kunnan ylläpitämät kirkonkylän ja Kovalanmäen kaatopaikat on suljettu vuosina 1992 ja 1987. Kirkonkylällä ja Asemalla on kunnan ylläpitämät maankaatopaikat. Hankasalmen kunnan jätehuollon palvelutehtävät on siirretty jätelain 43 §:n mukaisesti Sammakkokangas Oy:lle, joka on tällä hetkellä kahdentoista kunnan omistama jätehuolto-yhtiö. Sydän-Suomen jätelautakunta toi-

mii omistajakuntien alueella jätehuoltoviranomaisena. Sammakkokangas Oy:n uusi lajitteluasema on valmistunut vuonna 2025 jätevedenpuhdistamon viereen. Kunnan läpi kulkee valtatie 9.

3 KUNNAN YMPÄRISTÖNSUOJELUVIRANOMAISEN SUORITTAMA VALVONTA

3.1 Ympäristöluvan-, ilmoituksenvaraiset ja rekisteröintivelvolliset toiminnot

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluvia ympäristölupamenettelyn mukaisen luvan omaavia toimintoja on Laukaan kunnan alueella 53 kpl ja Hankasalmen kunnan alueella 19 kpl. Näihin kohteisiin lukeutuvat myös YSL 47 a §:n mukaiset yhteisluvut. Laukaassa toimialoista korostuvat kalliokiviaineksen louhinta ja murskaus sekä jätteen käsittely. Hankasalmella merkittävimmän toimialan muodostavat eläinsuojat.

Ympäristönsuojelulain 10 a luvun mukainen ilmoitusmenettely vastaa pääpiirteissään ympäristölupamenettelyä ja asiassa annetaan ilmoituspäätös, jossa on toimintaa koskevia määräyksiä. Osa nykyisistä ympäristöluvallisista kohteista on siirtynyt lakimuutosten myötä ilmoituksenvaraisiksi: mikäli kyseisten toimintojen ympäristölupia on tulevaisuudessa tarpeen muuttaa, korvataan ne ilmoituspäätöksellä. Laukaan kunnassa on kaksi eläinsuojaa, joiden toiminnasta on tehty ilmoitusmenettelyn mukainen päätös. Hankasalmen kunnassa ilmoituspäätös on viidellä eläinsuojalla ja yhdellä sahalla.

Ympäristönsuojelulain 11 luvun nojalla tehtävä rekisteröinti perustuu ennakkovalvontaan, minkä yhteydessä toiminnan edellytykset sekä ympäristönsuojelutoimenpiteet tarkastetaan. Rekisteröinti on luonteeltaan kirjaamistoimenpide, jossa ei tehdä hallinnollista päätöstä eikä anneta määräyksiä. Rekisteröitävän toiminnan on noudatettava toimialakohtaisessa asetuksessa säädettyjä vaatimuksia ja viranomainen valvoo näiden noudattamista. Laukaassa rekisteröityjä toimintoja on 14 kpl, polttonesteiden jakeluasemia näistä on kymmenen, energiantuotantolaitoksia kaksi, pintakäsittelylaitoksia (VOC-asetuksen mukainen) yksi ja asfalttiasemia yksi. Hankasalmella rekisteröityjä toimintoja on kuusi, näistä viisi on polttonesteiden jakeluasemia ja yksi energiantuotantolaitos.

Seuraavalle sivulle on kerätty taulukkomuotoinen kooste luvanvaraisista, ilmoituksenvaraisista ja rekisteröidyistä kohteista Laukaan ja Hankasalmen kuntien alueella. Osa kohteista on lopettanut tai keskeyttänyt toimintansa, mutta ne on sisällytetty taulukkoon, mikäli toimintaa koskeva lupa tai rekisteröinti on yhä voimassa.

Taulukko 1. Ympäristönsuojelulain nojalla luvanvaraiset, ilmoituksenvaraiset ja rekisteröintivelvolliset kohteet toiminnan mukaan jaoteltuna Laukaan ja Hankasalmen kuntien alueella helmikuussa 2026

Kohteiden toiminta	Kohteiden määrä
Eläinsuoja	24
Kivenlouhinta ja/tai -murskaamo (osalla lupa myös esimerkiksi jätteen käsittelylle)	23
Jätteen käsittely (tarkempia toimialoja mm. maankaatopaikka, autopurkamo, jätteiden lajitteluasema)	18
Polttoaineen jakeluasema	16
Ampumarata	4
Energiantuotantolaitos	3
Betonituotetehdas	2
Ulkona sijaitseva laitosmainen suihkupuhalluspaikka	2
Muut	8
Yhteensä	100

Valtion valvontaviranomaisen toimivaltaan kuuluvia Laukaan ja Hankasalmen kuntien alueella sijaitsevia ympäristöluvanvaraisia laitoksia on noin 25 kpl. Näiden laitosten valvonta kuuluu valtakunnalliselle Lupa- ja valvontavirastolle. Osassa kohteista toiminta on loppunut, mutta ympäristölupia ei ole vielä rauetettu.

Keskeisin valvonnan keino ympäristöluvan- ja ilmoituksenvaraisissa sekä rekisteröitävissä toiminnoissa on määräaikaistarkastus. Määräaikaistarkastusten tiheys määritellään tässä suunnitelmassa myöhemmin kuvattavan ympäristöriskitarkastelun perusteella. Uusille kohteille tehdään ensimmäinen tarkastus yleensä lupa- tai ilmoitusmenettelyn yhteydessä, jotta toimintaedellytysten täyttyminen pystytään tarkastamaan. Tarkastuksia tehdään myös toiminnan muuttuessa, havaittujen epäkohtien korjaamiseksi sekä valitusten ja yleisöilmoitusten perusteella.

Tarkastuksesta sovitaan toiminnanharjoittajan kanssa etukäteen ja varataan hänelle mahdollisuus osallistua tarkastukseen. Tarkastuksella käydään läpi laitoksen toiminta ja tilat, ympäristölupa/ilmoituspäätös ja lupamääräykset sekä mahdollinen toimialakohtainen asetus, toiminnassa tapahtuneet muutokset, tarkkailutiedot, vuosiraportit, lainsäädännön muutokset, toiminnasta mahdollisesti tulleet valitukset sekä poikkeukselliset tilanteet. Tarkastuksesta laaditaan tarkastuskertomus, josta käy ilmi tarkastuksen kulku, läsnäolijat, esillä olleet asiat ja tarkastajan tekemät keskeiset havainnot. Tarkastuskertomus annetaan toiminnanharjoittajalle, muille tarkastuksessa mukana olleille tahoille ja kirjataan kunnan tietojärjestelmään sekä annetaan tiedoksi lautakunnalle. Mahdolliset puutteet käsitellään normaaleja valvontamenettelyjä hyödyntäen ensin kehottamalla ja sen jälkeen määräämällä ja tehostamalla määräystä uhkasakolla.

Tarkastusten lisäksi osaksi ympäristöluvanvaraisten, ilmoituksenvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen säännöllistä valvontaa kuuluvat myös erilaisten raporttien, selvitysten ja suunnitelmien tarkastaminen ja hyväksyminen.

3.2 Muu ympäristönsuojelulain valvonta

Melua ja tärinää aiheuttava tilapäinen toiminta (YSL 118 §)

Melua ja tärinää aiheuttavasta tilapäisestä toiminnasta on tehtävä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, jos melun tai tärinän on syytä olettaa olevan erityisen häiritsevää. Ilmoitukset koskevat tavallisesti erilaisia ulkoilmatapahtumia, tavanomaisesta poikkeavia rakennustyömaita tai tilapäistä murskausta. Meluilmoituksia tulee käsiteltäväksi keskimäärin noin 10-15 kpl vuodessa.

Koeluonteinen toiminta (YSL 119 §)

Väliaikaisesta koeluonteisesta toiminnasta tulee tehdä ilmoitus 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista. Ympäristölupaa ei tarvita koeluonteiseen lyhytaikaiseen toimintaan, jonka tarkoituksena on kokeilla uutta tekniikkaa, raaka- tai polttoainetta, valmistus- tai polttomenetelmää tai puhdistuslaitetta taikka käsitellä jätettä laitos- tai ammatillisesti tällaisen toiminnan vaikutusten, käyttökelpoisuuden tai muun näihin rinnastettavan seikan selvittämiseksi. Koeluonteista toimintaa koskevat ilmoitukset ovat harvinaisia.

Poikkeuksellinen tilanne muussa kuin luvanvaraisessa, ilmoituksenvaraisessa tai rekisteröitävässä toiminnassa (YSL 120 §)

Poikkeuksellisia tilanteita, joista on ilmoitettava viipymättä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ovat esimerkiksi ennakoimaton tuotantohäiriö, onnettomuus, rakennelman tai laitteen purkamisen, jos niistä aiheutuu tai uhkaa aiheutua päästöjä tai syntyy jätettä siten, että siitä voi aiheutua välitöntä ja ilmeistä ympäristön pilaantumisen vaaraa tai jätteen määrän tai ominaisuuksien vuoksi tavanomaisesta poikkeavia toimia jätehuollossa.

Viranomaisen on annettava ympäristönsuojelulain 118–120 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen johdosta päätös. Päätöksessä on annettava tarpeelliset määräykset toiminnasta aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi ja toiminnan järjestämiseen liittyvien jätelain mukaisten velvollisuuksien täyttämiseksi. Edellä mainituissa toiminnoissa suoritetaan tarkastuksia tapauksista riippuen ennen toiminnan aloittamista, toiminnan aikana tai sen päättymisen jälkeen.

Onnettomuus-, haitta- ja rikkomustilanteet (YSL 169 §)

Ympäristönsuojelulain 169 §:n mukaan, jos onnettomuuden, haitasta tehdyn ilmoituksen, luvan tai ilmoituspäätöksen noudattamatta jättämisen tai muun seikan vuoksi on aiheutta olettaa toiminnasta aiheutuvan terveyshaittaa tai muuta merkittävää seurausta, on valvontaviranomaisen tarkastettava toiminta tai selvítettävä asia muulla asianmukaisella tavalla.

Määräys pilaantumisen ehkäisemiseksi (YSL 180 §)

Valvonta- ja ohjauskeinona muille kuin luvanvaraisille, ilmoituksenvaraisille ja rekisteröitäville toiminnoille voidaan käyttää ympäristönsuojelulain 180 §:n mukaista yksittäistä määräystä pilaantumisen ehkäisemiseksi. Määräys annetaan kirjallisessa muodossa ja sen noudattamista valvotaan tarkastuksilla sekä mahdollisilla kirjallisilla dokumenteilla.

Jätevesien käsittely (YSL luku 16)

Ympäristönsuojelulain luvun 16 mukaan vesistöjen ranta-alueilla sekä 1- ja 2-luokan pohjavesialueilla jätevesien käsittely on tullut saatua nykymääräysten mukaiseksi 31.10.2019 mennessä. Laukaassa ja Hankasalmella on tehty säännöllistä jätevesien käsittelyn valvontaa: tarkastukset on aloitettu pohjavesialueilta ja vesistöjen ranta-alueiden osalta otantaa on tehty vesistöjen ekologisen tilan perusteella. Valvontaa tehdään tarvittaessa myös haittailmoitusten pohjalta.

Muita ympäristönsuojelulain nojalla tehtävän valvonnan kohteita

Muihin ympäristönsuojelulain nojalla annettuihin säädöksiin, joita kunnan ympäristönsuojeluviranomainen osaltaan valvoo, kuuluu esimerkiksi valtioneuvoston asetus eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta (nk. nitraatiasetus 1250/2014). Asetuksen nojalla valvotaan muun muassa lannan varastoinnin ja levityksen asianmukaisuutta sekä lannan aumausta. Tarkastuksia tehdään tarpeen mukaan esimerkiksi yleisöilmoitusten tai muilta viranomaisilta saatujen ilmoitusten perusteella.

Laukaan ja Hankasalmen kunnilla on yhteiset ympäristönsuojelumääräykset. Määräyksistä on mahdollista hakea perusteluissa tilanteissa poikkeamista ja näiden käsittelyyn ja valvontaan liittyen tehdään tarpeen tullen tarkastuksia.

Maaperän pilaantumista koskevien asioiden osalta toimivaltainen viranomainen on Lupa- ja valvontavirasto. Pienimuotoisten kemikaalivahinkojen yhteydessä aiheutuneiden päästöjen puhdistamista maaperästä valvotaan kuitenkin käytännössä myös kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimesta.

3.3 Jätelain valvonta

Valvontaviranomaiset

Jätelain 24 §:n mukaan lain yleisiä valvontaviranomaisia ovat Lupa- ja valvontavirasto sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, toimivaltaa ei ole jaettu. Jätelaissa on kuitenkin erikseen säädetty joistakin tehtävistä, joissa toimivalta on vain nimetyllä valvontaviranomaisella.

Toiminnot, joissa syntyy vaarallista jätettä

Jätelain 124 §:n mukaan valvontaviranomaisen on määrääjoin asianmukaisesti tarkastettava laitokset ja toiminnot, joissa syntyy vaarallista jätettä. Vaarallista jätettä syntyy mm. pienteollisuudessa, auto- ja konealan yrityksissä (korjaamot, maalaamot, koneurakointi, varikot) sekä lukuisissa muissa sekalaisissa kohteissa. Kohteiden suuren määrän vuoksi valvontaa olisi mahdollista toteuttaa esimerkiksi toimialakohtaisesti ja otantamettelyä hyödyntäen. Valvontaa on toteutettu tähän mennessä käytännössä valitusten ja yleisöilmoitusten perusteella.

Jätteen keräys ja sen valvontaa koskeva suunnitelma

Jätteen ammattimaisesta keräyksestä on jätelain 100 §:n mukaan tehtävä ilmoitus jätehuoltorekisteriin merkitsemistä varten kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Ammattimaista keräystoimintaa ovat mm. jätteiden aluekeräyspisteet.

Jätelain 124 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava ammattimaisen keräyksen valvontaa varten suunnitelma. Suunnitelma voidaan yhdistää ympäristönsuojelulain mukaiseen valvontaohjelmaan ja sen tulee perustua arviointiin jätteistä ja niiden jätehuollosta aiheutuvista riskeistä ja ympäristövaikutuksista. Suunnitelmassa on esitettävä tarkastusten tavoitteet ja painopisteet, suunnitelman kattama maantieteellinen alue, suunnitellut tarkastukset ja niiden tiheys, tarkastuksiin osallistuvat viranomaiset ja niiden yhteistyötä koskevat järjestelyt sekä muut tarkastusten asianmukaiseksi toteuttamiseksi tarpeelliset seikat. Suunnitelma on arvioitava uudelleen vähintään joka kolmas vuosi ja se on saatettava tarpeen mukaan ajan tasalle.

Ympäristönsuojelulain mukaisten kuntakohtaisten valvontaohjelmien yhteyteen tehtyjä jätelain 124 §:n mukaisia suunnitelmia tullaan päivittämään ja täydentämään.

Jätteen kansainvälisten siirrot ja niiden valvontaa koskeva suunnitelma

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on jätelain 124 §:n mukaan suunnitellusti tarkastettava ja valvottava niitä valvontavastuuseensa kuuluvia toimintoja, joihin liittyy tai voidaan perustellusti olettaa liittyvän jätteen kansainvälisiä siirtoja. Jätteiden kansainvälistä siirtoa voi liittyä esimerkiksi käytöstä poistettujen lyijyakkuihin, sähkö- ja elektroniikkalaiteromuun, romuajoneuvoihin ja niiden osiin. Näiden toimintojen tarkastukset ja muu valvonta tulee sisällyttää edellisessä kohdassa mainittuun suunnitelmaan. Suomen ympäristökeskus on ensisijainen toimivaltainen viranomainen kansainvälisten jätesiirojen valvonnassa, joten tarkastuksista ja muista toimenpiteistä ollaan aina yhteydessä Suomen ympäristökeskukseen.

Jätteen kuljetus

Jätteen haltijan on jätelain 121 §:n mukaan laadittava siirtoasiakirja vaarallisesta jätteestä, POP-jätteestä, saostus- ja umpisäiliölietteestä, hiekan- ja rasvanerotuskaivojen lietteestä, rakennus- ja purkujätteestä sekä pilaantuneesta maa-aineksesta, joka siirretään ja luovutetaan jätelain 29 §:ssä tarkoitetulle vastaanottajalle. Menettelyä valvotaan muiden valvontatoimenpiteiden (mm. jätteenkäsittelylaitokset, jätevesilietehuollon järjestäminen) yhteydessä. Jätteen kuljettajia valvoo ensisijaisesti Lupa- ja valvontavirasto.

Roskaantuneet alueet

Jätelain 72 §:n mukaan ympäristöön ei saa jättää jätettä, hylätä konetta, laitetta, ajoneuvoa, alusta tai muuta esinettä eikä päästää ainetta siten, että siitä voi aiheutua epäsiisteyttä, maiseman rumentumista, viihtyisyyden vähentymistä, ihmisen tai eläimen loukkaantumisen vaaraa tai muuta niihin rinnastettavaa vaaraa tai haittaa (*roskaamiskielto*). Roskaantuminen tulee yleensä ilmi yleisöilmoitusten perusteella. Ilmoitetut kohteet tarkastetaan, ellei tarkastuksen arvioida olevan ilmeisen tarpeetonta. Tarkastuksen jälkeen ryhdytään asianmukaisiin kehotustoimenpiteisiin. Joissain roskaamistapauksissa

on tarpeen tehdä yhteistyötä Lupa- ja valvontaviraston kanssa, koska roskaantumiseen saattaa liittyä myös maaperän pilaantumisen vaaraa.

Suuri osa siivoamiskehotuksen saaneista kohteista on yksittäisiä tapauksia. Kohteen valvonnasta voi kuitenkin muodostua pitkäaikainen, jopa vuosia kestävä ja runsaasti resursseja vievä prosessi.

Jäte- ja lietehuollon järjestäminen

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoo viime kädessä jätelain nojalla annettujen jätehuoltomääräysten noudattamista. Ympäristönsuojeluviranomainen määrää tarvittaessa kiinteistön liittymään järjestettyyn jätteen kuljetukseen tai hoitamaan saostus- tai umpisäiliölietteen tyhjennyksen määräysten edellyttämällä tavalla, ellei kiinteistö ole noudattanut jätehuoltoviranomaisen kehotusta asiasta. Valvonta edellyttää vain harvoin tarkastusten järjestämistä.

Muu jätelain nojalla suoritettava valvonta

Jätelain nojalla voidaan antaa ei-luvanvaraista toimintaa koskeva yksittäinen määräys. Määräys voidaan antaa roskaantumisen ehkäisemiseksi tai jätehuollon asianmukaisuuden varmistamiseksi. Annettua määräystä on valvottava esimerkiksi tarkastuksin.

Ympäristöluvanvaraisen jätteen käsittelytoiminnan harjoittajan tulee esittää lupaviranomaiselle suunnitelma jätteen käsittelyn seurannan ja tarkkailun järjestämisestä.

3.4 Muun lainsäädännön mukainen valvonta

Maa-aineslaki

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toimii maa-aineslain mukaisena lupa- ja valvontaviranomaisena. Maa-aineslupakohteet tarkastetaan maastossa oman valvontaohjelman mukaisesti, pääsääntöisesti vuosittain. Lisäksi kohteilla on maa-aineslain mukainen vuosittainen ilmoittamisvelvollisuus, jonka noudattamista valvotaan. Maa-aineslain nojalla myönnettyjen lupien käsittelystä ja valvonnasta peritään maksut maa-ainestaksaan kirjatun mukaisesti.

Monella kiviainesta käsittelevällä maa-aineslupakohteella on myös ympäristölupa kiviaineksen louhintaan ja murskaukseen. Tällöin maa-aines- ja ympäristölupa käsitellään samanaikaisesti ns. yhteislupana, ja valvontaa suoritetaan niin maa-aineslain kuin ympäristönsuojelulain säädökset huomioon ottaen. Maa-ainesalueiden tarkastuksilla voidaan käyttää tarvittaessa mittalaitteistoa.

Vesilaki

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluu vesilain nojalla annettujen päätösten ja määräysten noudattamisen valvonta, jota tehdään rinnakkain Lupa- ja valvontaviraston kanssa. Lupa- ja valvontavirastolle kuuluvat mm. ruoppaus ja rantojen täyttöasiat, kunnan toimivaltaan taas mm. tietyissä ojitusasioissa tehtävät päätökset ja niiden valvonta. Näiden kohteiden määrä vaihtelee vuosittain ja asioiden selvittäminen saattaa vaatia tarkastusten suorittamista.

Vesihuoltolaki

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toimii vesihuoltolain mukaisena valvontaviranomaisena. Valvonta kohdistuu käytännössä erityisesti lain 10 §:n mukaisen liittämiselvollisuuden valvontaan ja liittämiselvollisuutta koskevien 11 §:n mukaisten vapautushakemusten käsittelyyn. Vapautushakemusten käsittely edellyttää useimmiten tarkastuskäyntiä kiinteistöllä. Laukaassa tai Hankasalmella ei ole alueita, joilla olisi tehty päätöstä hulevesiviemäröinnin järjestämisestä. Hulevesien johtamista koskevia vapautushakemuksia ei siten tule käsittelyyn.

Luonnonsuojelulain valvonta

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen päättää Laukaassa hallintosäännön nojalla alueen omistajan hakemuksesta yksityisen maalla sijaitsevan luonnonmuistomerkin rauhoittamisesta ja rauhoituksen lakkauttamisesta. Kohteet tarkastetaan asian valmistelun yhteydessä. Hankasalmen hallintosäännössä tätä toimivaltaa ei ole siirretty ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Maastoliikenne- ja vesiliikennelait

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen käsittelee maastoliikenne- sekä vesiliikennelain nojalla käsiteltävät moottorikäyttöisillä kulkuneuvoilla suoritettavien kilpailujen tai harjoitusten luvat. Luvaton maastossa ajo tulee yleensä viranomaisen tietoon yleisöilmoitusten kautta.

Merenkulun ympäristönsuojelulaki

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen hyväksyy merenkulun ympäristönsuojelulain mukaisen huvivenesataman jätehuoltosuunnitelman, sekä valvoo kyseisten satamien jätehuoltoa koskevien määräysten noudattamista. Laukaassa on kuusi ja Hankasalmella kaksi huvivenesatamaa, joiden jätehuoltosuunnitelmat on hyväksytty ympäristönsuojeluviranomaisen toimesta.

Laki eräistä naapuruussuhteista

Naapuruussuhdelaisissa tarkoitettua kiinteistön käyttöä ja siitä johtuvaa haittaa koskevia ilmoituksia tulee vireille haitankärsijöiden toimesta aika ajoin, ja ne saattavat johtaa tapauksesta riippuen useampaankin valvontakäyntiin.

Kemikaalilaki

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoo kemikaalien käyttöä ja varastointia kemikaaleista aiheutuvien ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi kemikaalilain sekä REACH-, biosidi- ja POP-asetusten nojalla. Kemikaalilain valvontaa toteutetaan ensisijaisesti ympäristönsuojelulain ja jätelain nojalla tehtävän laitosvalvonnan yhteydessä.

Ulkoilulaki

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toimii Laukaassa hallintosäännön nojalla ulkoilulain tarkoittamana leirintäalueviranomaisena, joka käsittelee leirintäalueen perustamista koskevan ilmoituksen ja valvoo leirintäalueita koskevia ulkoilulain nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä. Valvontaa suoritetaan erillisen harkinnan mukaan. Hankasalmella leirintäalueviranomaisena toimii kunnan terveydensuojeluviranomainen.

4 VALVONTAOHJELMAN LAATIMINEN JA TOIMINTOJEN RISKINARVIOINTI

4.1 Valvontaohjelman muoto

Valvontaohjelma koostuu valvontaorganisaation sisäiseen virkamieskäyttöön tarkoitetusta kohde- ja toimenpidetaulukosta. Valvontaohjelmana toimivat kuntakohtaiset taulukot sisältävät tiedot toteutettavista luvan- ja ilmoituksenvaraisten sekä rekisteröityjen toimintojen määräaikaistarkastuksista ja muista säännöllisen valvonnan toimenpiteistä. Tiivistelmä valvontaohjelman toteutumisesta ja tuloksesta sekä selostus tulevan vuoden valvonnasta esitetään lautakunnalle vuosittain. Valvontaohjelmaa pidetään jatkuvasti ajan tasalla päivittämällä uudet ja poistuvat toiminnot. Valvontaohjelmaan kirjattavien tarkastusten tiheys määritetään riskinarvioinnin perusteella.

Muiden lakien mukainen valvonta voidaan merkitä ympäristönsuojelulain mukaiseen valvontaohjelmaan siten, että se pidetään erillään ympäristönsuojelulain nojalla tehtävästä säännöllisestä valvonnasta. Näin on toimittu jätelain 124 §:n mukaisen suunnitelman osalta. Maa-ainesten ottoalueiden valvontaa varten on laadittu omat erilliset kuntakohtaiset valvontataulukot.

4.2 Riskinarvioinnin toteutus

Ympäristönsuojelulain 168 §:n mukaisesti ympäristöluvanvaraisten, ilmoituksenvaraisten ja rekisteröityjen toimintojen määräaikaistarkastusten tarkastuskohteiden ja tarkastustiheyden tulee perustua riskinarvointiin. Valvontakohteiden valvontaluokka voidaan määrittää riskinarvioinnin ja otannan yhdistelmänä tai tarkastettavat kohteet voidaan valikoida otannalla. Laukaan ja Hankasalmen kunnissa valvontaluokan määrittäminen perustuu riskinarvointiin. Riskinarvioinnissa on huomioitu sekä toimialakohtaiset riskit että laitospaikoittaiset riskit. Riskinarvointi on suoritettu Kuntaliiton 2016 julkaiseman esimerkkiohjeen mukaan.

Riskinarvioinnissa tunnistetaan ensivaiheessa toimialakohtaiset ympäristöriskit, joita voivat olla mm. melu, tärinä, päästöt ilmaan (haju, pöly), viemäriin, pintavesiin, pohjavesiin tai maaperään, roskaantuminen tai epäsiisteys. Ympäristöriskin merkittävyys pisteytetään asteikolla 0-3 seuraavasti:

Toimialan riskien merkittävyys

- 0 => Ei riskiä (toiminnalla ei ole ympäristövaikutuksia)
- 1 => Vähäinen (lyhytaikainen viihtyvyyshaitta, ei ympäristön pilaantumisen vaaraa)
- 2 => Kohtalainen (aiheuttaa viihtyvyyshaittaa tai ympäristön pilaantumisen vaaraa)
- 3 => Merkittävä (aiheuttaa vaaraa terveydelle tai merkittävää ympäristön pilaantumisen vaaraa)

Riskinarvioinnin toisessa vaiheessa tunnistetaan laitoksen yksilölliset riskit, joihin sisältyvät toiminnan sijainnista aiheutuva riski (sijaintiriski) sekä toiminnan luonteeseen ja laajuuteen liittyvät riskit ja valvontahistorian mahdollisesti esiin nostamat riskit (toimintariski). Riskit pisteytetään antamalla kullekin arvioitavalle muuttujalle joko 0 (ei riskiä) tai 1 (aiheuttaa riskiä). Laitospaikoittaisen riskin arvioinnissa arvioitavat muuttujat ovat:

Sijaintiriski

- Asutuksen/loma-asutuksen läheisyys
- Vaikutuspiirissä olevat muut herkäät kohteet (koulu, sairaala, ls- ja virkistysalue)
- Sijainti tärkeällä pohjavesialueella
- Sijainti vesistön äärellä (ranta-alue, 100 m rantaviivasta)

Toimintariski

- Toiminnan luonne ja laajuus
- Tilat ja laitteet
- Tuotantoon ja valmistukseen liittyvät tekijät
- Kuljetukset ja varastointi
- Valvontahistoria

Laitoskohtaiseen pistemäärään lisätään toimialakohtaiset riskipisteet, ja yhteispisteiden perusteella saadaan laskettua valvontaluokka. Yhteenlasketut riskipisteet muunnetaan valvontaluokaksi oheisen taulukon mukaisesti:

Taulukko 2. Riskipisteiden muunnos valvontaluokaksi ja valvontaluokan mukainen tarkastustiheys

Pisteet (toimiala + laitos)	Valvontaluokka	Tarkastustiheys
yli 23	I	kerran vuodessa
16-22	II	kerran 3 vuodessa
9-15	III	kerran 5 vuodessa
0-8	IV	kerran 8 vuodessa

Valvontaluokkaa tarkastellaan tämän jälkeen vielä riskimatriisin avulla. Riskimatriisilla pystytään arvioimaan tunnistettujen riskien merkittävyys. Riskimatriisin tuloksen perusteella valvontaluokkaa voidaan muuttaa vielä joko korkeammaksi tai matalammaksi:

Taulukko 3. Riskimatriisi

Riskin todennäköisyys	Valvontaluokka		
Suuri	III	II	I
Kohtuullinen	IV	II	I
Pieni	IV	III	II
Riskin seuraus	Lievä	Kohtalainen	Vakava

Riskinarvioinnin kokonaisuuden perusteella määritellään laitoskohtainen tarkastustiheys ja muut mahdolliset valvontatoimet. Ympäristölle suuremman riskin aiheuttavat toiminnot tulevat näin tehokkaammin valvotuiksi. Riskinarviointia päivitetään tarvittaessa määräaikaistarkastuksen yhteydessä, mikäli arvioinnin pohjana olevissa tiedoissa tapahtuu muutoksia.

Merkittävästi suurin osa Laukaan ja Hankasalmen valvontakohteista on sijoitettu riskin-arvioinnin perusteella valvontaluokkaan II tai III, jolloin tarkastus suoritetaan kolmen tai viiden vuoden välein. Valvontaluokkiin I tai IV kuuluvia kohteita on muutamia.

5 VALVONNAN MAKSULLISUUS

Valvontaohjelmassa olevista säännöllisen valvonnan toimenpiteistä voidaan periä ympäristönsuojeluviranomaisen taksassa ilmoittama maksu. Tarkastusmaksu sisältää myös ennakovalmistelut, matkoista aiheutuneet kulut sekä tarkastuskertomuksen laadinnan, ja maksun suuruus perustuu omakustannusarvioon. Tarkastustehtävissä, joille ei ole määritelty kiinteää maksua, maksu määräytyy tehtävään käytettyjen työtuntien mukaan, yhden työtunnin hinta on taksan mukainen.

Ympäristöluvan- ja ilmoituksenvaraisten sekä rekisteröityjen toimintojen määräaikaistarkastusten lisäksi muita maksullisia ympäristönsuojelulain mukaisia valvontatehtäviä ovat määräaikaistarkastukseen liittyvä uusintatarkastus, vuosiraporttien tarkastaminen, YSL 169 §:n mukaiset tarkastukset tietyissä tilanteissa, YSL 175 ja 176 §:ien mukaiset tarkastukset hallintopakkomääräysten valvomiseksi ja YSL 181 §:n mukaiset toiminnan keskeyttämiseen liittyvät tarkastukset.

6 KÄYTÖSSÄ OLEVAT TIETOJÄRJESTELMÄT

Ympäristöluvanvaraisten, ilmoituksenvaraisten ja rekisteröintivelvollisten toimintojen tiedot tallennetaan valtakunnalliseen ympäristönsuojelun tietojärjestelmään YLVAan. Toiminnanharjoittajia kehoitetaan toimittamaan vuosiraportoinnit ensisijaisesti YLVA-tietojärjestelmän kautta. Myös merenkulun ympäristönsuojelulain nojalla hyväksytyt jätehuoltosuunnitelmat kirjataan ympäristönsuojelun tietojärjestelmään. Jätelain 100 §:n nojalla rekisteröivät jätteen keräystoiminnot kirjataan valtakunnalliseen jätehuoltorekisteriin.

Maa-aineslupien tiedot toimitetaan valtakunnalliseen NOTTO-tietojärjestelmään. Toiminnanharjoittajat raportoivat vuosittaiset ottotiedot suoraan NOTTOon.

Päivittäisenä työkaluna ympäristönsuojelussa on Laukaan ja Hankasalmen kunnissa käytössä oleva Trimblen Locus Cloud-paikkatieto-ohjelmisto. Asiakirjojen, kuten muistioiden, kehotusten ja päätösten valmistelu tehdään Dynasty-asianhallintajärjestelmässä. Ympäristönsuojelulla ei ole tällä hetkellä käytössä sähköisen asioinnin mahdollistavaa järjestelmää. Kuntalaiset ja toiminnanharjoittajat voivat asioida viranhaltijoiden kanssa sähköpostitse, puhelimitse sekä postitse.

7 VALVONNAN ORGANISOINTI JA RESURSSIT

7.1 Henkilöstö

Ympäristönsuojelussa on henkilöstöresursseja käytettävissä yhteensä 3,4 henkilötyövuotta (htv), jotka jakautuvat tämänhetkisten virkanimikkeiden mukaan seuraavasti:

- 1) Ympäristötoimenjohtaja 0,4 htv
- 2) Ympäristönsuojelusihteeri 1,0 htv
- 3) Ympäristötarkastajat 2,0 htv

Lisäksi osaa hallinnollisista tehtävistä (mm. lautakunnan sihteerin tehtävät ja lautakunnan päätöstä toimeenpano sekä asioiden kirjaus) hoitaa hallintosihteeri.

Työtehtäviä on pyritty jakamaan ympäristönsuojelusihteerin ja -tarkastajien kesken siten, että osittainen erikoistuminen on mahdollista.

Säännöllisen valvonnan tarkastuskohteiden valvontaa suorittavat ympäristönsuojelusihteeri ja ympäristötarkastajat. Ympäristöministeriön valvontaohjeen mukaan valvontaan käytettävästä työajasta enintään 25-30 % tulisi varata määräaikaistarkastuksiin. Laukaan ja Hankasalmen ympäristönsuojelussa määräaikaistarkastuksiin kuluva työaika on tätä vähäisempi ja vaihtelee vuosittain. Valvontaohjeen mukaan muu aika käytetään muihin valvontatehtäviin (raporttien tarkastukset, lausunnot, neuvonta, uusintatarkastukset). Valvontatehtävien lisäksi kunnan ympäristönsuojelun muita merkittäviä tehtäviä ovat mm. lupahakemusten ja ilmoitusten käsittely, yleiset hallinnolliset tehtävät, neuvonta ja ympäristön tilan seuranta.

7.2 Tehtävien delegointi viranhaltijoille

Välitön reagointi valvontatehtävissä edellyttää ympäristönsuojeluviranomaisen toimivallan osittaista delegointia viranhaltijoille. Tällöin on mahdollista antaa määräyksiä välittömästi tai keskeyttää toiminta, jos se on ympäristön tai sen asukkaiden suojelun kannalta välttämätöntä. Laukaan lupa- ja valvontalautakunta on delegoinut toimivaltaansa ympäristönsuojelun viranhaltijoille lautakunnassa hyväksytyn ehdotuksen mukaisesti. Delegoinnit tarkistetaan tarvittaessa ja päivitetään vastaamaan voimassa olevaa lainsäädäntöä.

7.3 Viranomaisten välinen yhteistyö

Viranomaiset, joiden kanssa ympäristönsuojelu tekee yhteistyötä käytännön valvontatyössä, on kuvattu seuraavassa taulukossa. Osan kanssa yhteistyö on säännöllistä ja toistuvaa, osan kanssa harvinaisempaa. Taulukkoon on kirjattu esimerkkejä valvontakohteista, joiden parissa yhteistyötä tehdään. Yhteistyö toteutuu käytännössä pääosin lausuntojen ja kommenttien antamisen ja pyytämisen sekä yleisen tiedonvaihdon kautta. Myös yhteisiä tarkastuksia suoritetaan tarvittaessa muun muassa kunnan rakennusvalvonnan kanssa. Lisäksi kunnan ympäristönsuojelun edustaja on kutsuttu usein mukaan Lupa- ja valvontaviraston valvomien ympäristöluvanvaraisten laitosten tarkastuksille.

Taulukko 4. Yhteistyötahot ja esimerkkejä yhteisistä valvontakohteista

Yhteistyöviranomainen	Valvontakohteet mm.
Kunnan rakennusvalvonta	rakennuslupahakemukset, hajajäteve- sisuunnitelmat, rakennus-/purkujätteet, roskaamiskohteet, eläinsuojat
Kunnan ympäristöterveydenhuolto	ympäristölupahakemukset, maatalouskoh- teet, yleisötapahatumat, joissa elintarvik- keita, vesihuoltolain vapautushakemukset
Kunnan maankäyttö	kaavoitushankkeet
Kunnan tekninen toimi	yleisten alueiden siisteys, roskaamiskoh- teet
Kunnan eläinlääkintä	eläinsuojien ympäristölupahakemukset ja valvonta
Kunnan maaseutuhallinto	eläinsuojien ympäristölupahakemukset, muut maatalouskohteet, nitraattiasetuk- sen valvonta
Kunnan jätehuoltoviranomainen	jäte- ja lietehuollon järjestämistä koskeva valvonta
Naapurikuntien ympäristönsuojeluvir- anomaiset	kohteet, joiden vaikutukset ulottuvat naa- purikuntiin
Lupa- ja valvontavirasto	ympäristölupahakemukset, ympäristölu- vanvaraisten kohteiden valvonta, pilaantu- neet maa-ainekset, ilmoitukset jätteen hyödyntämisestä maarakentamisessa, on- nettomuustilanteet
Pelastuslaitos	öljyntorjunta ja onnettomuudet, öljysäiliöt ja muu kemikaalien varastointi
Poliisi	rikkomustilanteet, virka-apu
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)	kemikaalien varastointi
Ruokavirasto	lannoitteet, eläinperäiset jätteet ja sivu- tuotteet
Suomen ympäristökeskus	jätteiden kansainväliset siirrot